

SOCIAL-PSYCHOLOGICAL IMPACT OF CORRUPTION

Sotvoldiyev Islomjon Furkatjon ugli
Fergana State University Teacher of the Department of Psychology

ANNOTATION

Corruption is a global problem that not only undermines economic and political systems, but also has a harmful effect on the social structure of societies. This article examines the socio-psychological impact of corrupt practices and sheds light on how corruption can affect individuals and communities.

Keywords: corruption, socio-psychological condition, law enforcement agencies, erosion, governing bodies, inequality, social injustice, infrastructure, state, court, investment.

KORRUPSION AMALIYOTNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK TA'SIRI

Sotvoldiyev Islomjon Furkatjon o'g'li
Farg'ona dvlrat universiteti Psixologiya kafedrası o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Korrupsiya nafaqat iqtisodiy va siyosiy tizimlarga putur yetkazadigan, balki jamiyatlarning ijtimoiy tuzumiga zararli ta'sir ko'rsatgan global qiyinchilikdir. Ushbu maqolada korrupsiya amaliyotlarining ijtimoiy-psixologik ta'siri o'rganilib, korrupsiya shaxs va jamoalarga qanday ta'sir qilishi mumkinligiga oydinlik kiritiladi.

Kalit so'zlar: korrupsiya, ijtimoiy-psixologik holat, huquq-tartibot idoralari, eroziya, boshqaruv organlari, tengsizlik, ijtimoiy adolatsizlik, infrastruktura, davlat, sud, investitsiya.

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ КОРРУПЦИИ

Сотволдиев Исломжон Фуркатжон ўғли
Ферганский государственный университет
преподаватель кафедры психологии

АННОТАЦИЯ

Коррупция является глобальной проблемой, которая не только подрывает экономические и политические системы, но и оказывает пагубное воздействие на социальную структуру общества. В этой статье рассматривается социально-

психологическое воздействие коррупционной практики и проливается свет на то, как коррупция может повлиять на отдельных лиц и сообщества.

Ключевые слова: коррупция, социально-психологическое состояние, правоохранительные органы, эрозия, органы управления, неравенство, социальная несправедливость, инфраструктура, государство, суд, инвестиции.

1. Ishonchning pasayishi:

Korrupsiya jamiyatlar ichida ishonchni pasaytiradi. Shaxslar davlat, sud yoki huquqni muhofaza qilish kabi turli muassasalarda korrupsiyaga guvoh bo'lganda, ularning bu tizimlarga bo'lgan ishonchi susayadi. Ishonchning bu eroziyasi ijtimoiy birdamlikning buzilishiga olib keladi va fuqarolar va boshqaruv organlari o'rtasidagi munosabatlarni zaiflashtirib qo'yadi. Natijada ishonchsizlik hamkorlikka to'sqinlik qilishi va butun jamiyat rivojiga to'sqinlik qilishi mumkin.

2. Axloqsiz xatti-harakatlarning normallasuvi:

Korrupsiya axloqsiz xatti-harakatlarni normallashtirishi va ishonchsizlik madaniyatini yuzaga keltirishi mumkin. Odamlar buzg'unchiliklar jazosiz qolishini kuzatganlarida, bunday xatti-harakatlarga o'zlari ko'proq moyil bo'lishlari mumkin. Ushbu normallashtirish vahshiy davrni abadiylashtiradi, chunki korrupsiya istisno emas, balki norma sifatida qabul qilinadi. Shu sababli, axloqsiz xatti-harakatlar jamiyatda chuqur singib ketadi, uning axloqiy rivojlanishiga to'sqinlik qiladi.

3. Tengsizlik va ijtimoiy adolatsizlik:

Buzg'unchi amaliyotlar ijtimoiy tengsizlikni kuchaytiradi va ijtimoiy adolatsizlikni abadiylashtiradi. Korrupsiya tufayli resurslar, imkoniyatlar va xizmatlar nohaq taqsimlanganda, marginallashtirilgan jamoalar nomutanosib ravishda ta'sir ko'rsatadi. Bu esa g'azab, adolatsizlik, ijtimoiy notenglik hissini yuzaga keltiradi. Natijada yuzaga kelgan noshukrlik ijtimoiy tartibsizliklar va xotirjamlikka olib kelishi, jamiyatni iqtisodiy va ijtimoiy yo'llar bo'yicha yanada bo'linib ketishi mumkin.

4. Iqtisodiy ahamiyatga ega:

Korrupsiya og'ir iqtisodiy ahamiyatga ega. Xalq farovonligi va infrastruktura loyihalari uchun mo'ljallangan mablag'larning buzg'unchi amaliyotlarga mashg'uloti iqtisodiy o'sish va rivojlanishga to'sqinlik qiladi. Natijada ish yaratish, davlat xizmatlari va umumiy turmush darajasi yomon ta'sir ko'rsatmoqda. Korrupsiya xolis

bizneslar adolatsiz raqobatga duch kelayotgan, iqtisodiy prognozga to'sqinlik qiladigan, qashshoqlik va tengsizlik davrini abadiylashtiradigan muhitni yaratadi.

5. Axloqiy qadriyatlarining yomonlashuvi:

Korrupsiya jamiyatlar ichidagi axloqiy qadriyatlarga putur etkazadi. Korrupsiya keng tarqalganda rostgo'ylik va etik xatti-harakatlar sodda yoki hatto nochor deb ko'rilishi mumkin. Axloqiy qadriyatlarining bu eroziyasi nafaqat shaxslarning xatti-harakatlariga ta'sir ko'rsatadi, balki jamoalarning ijtimoiy tuzumini ham zaiflashtirib qo'yadi. Korrupsiya etik xatti-harakatlarning o'rnini bosgani, jamiyatning umumiy farovonligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi bilan ishonch, hamdardlik va to'g'rilik azob chekadi.

Korrupsiya milliy xavfsizlik uchun bir necha yo'llar bilan sezilarli xavf tug'diradi:

1. Institutlarning zaiflashuvi. Korrupsiya huquqni muhofaza qilish, axborot agentliklari, harbiylar kabi milliy xavfsizlikni ta'minlashga mas'ul bo'lgan asosiy institutlarning samaradorligi va yaxlitligiga putur yetkazadi. Korrupsiya bu institutlarga kirib kelganda ularning tahdidlarga javob berish qobiliyatiga putur etkazadi va xalqning o'z imkoniyatlariga bo'lgan ishonchini puchga chiqaradi.

2. Terrorizmga qarshi harakatlarga to'sqinlik qilish. Buzg'unchi amaliyotlar razvedka yig'ish, axborot xavfsizligiga putur etkazish va xalqaro hamkorlikni puchga chiqarish orqali terrorizmga qarshi harakatlarga to'sqinlik qilishi mumkin. Axborot agentliklari ichida yoki huquq-tartibot idoralari xodimlari orasida korrupsiya mavjud bo'lganda, u ma'lumotlarni baham ko'rishga putur etkazishi va terrorchilik faoliyatining oldini olish va unga qarshi kurashish harakatlariga to'sqinlik qilishi mumkin.

3. Uyushgan jinoyatchilikni engillashtirish. Korrupsiya ko'pincha uyushgan jinoyatchilik tarmoqlariga, jumladan, narkotik moddalar savdosi, pul yuvish, giyohvand qurol savdosiga imkon beradi va yonilg'i bilan ta'minlanadi. Tashkil etilgan jinoyatchilik guruhlari o'zlarining yovuz faoliyatini amalga oshirish uchun buzg'unchi amaldorlar va tizimlardan foydalanishlari, milliy xavfsizlik va barqarorlikni buzishlari mumkin.

4. Qonun ustuvorligini zaiflashtirish. Korrupsiya qonun ustuvorligini pasaytiradi, jinoyatchilar jazosiz harakat qilishi mumkin bo'lgan muhitni yaratadi. Bu esa milliy xavfsizlikni ta'minlash uchun zarur bo'lgan qonunchilik bazasini zaiflashtiradi va millatga xavf tug'diradigan noqonuniy faoliyatga imkon beradi.

5. Iqtisodiy oqibatlar: Korrupsiya davlat mablag'lari va resurslarini siphon qiladi, hukumatning mudofaa imkoniyatlari va ma'lumot yig'ish kabi milliy xavfsizlik infrastrukturasi tanqidiy sohalariga investitsiya kiritish imkoniyatini kamaytiradi. Bu esa xalqni tashqi tahdidlarga ojiz qoldirishi mumkin.

6. Jamiyatga beqarorlashtiruvchi ta'sir. Korrupsiya ijtimoiy-siyosiy beqarorlikni keltirib chiqaradi. Fuqarolar davlat va davlat muassasalari ichida keng tarqalgan korrupsiyani sezsa, ko'pincha o'z rahbarlari va institutlariga bo'lgan ishonchini yo'qotadi. Bu esa ommaviy tartibsizliklar, noroziliklar, hatto siyosiy xotirjamlikka olib keladi, bu esa milliy xavfsizlik uchun ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Korrupsiyaga barham berish, uning oldini olish va unga qarshi kurashish choratadbirlarini kuchaytirish milliy xavfsizlikni ta'minlashda jiddiy qadamlardir. Buning uchun milliy xavfsizlik manfaatlari uchun zarur bo'lgan barqarorlik va barqarorlikni ta'minlash uchun shaffoflik, javobgarlik, mustahkam huquqni muhofaza qilish va samarali boshqaruv tuzilmalari talab etiladi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, buzg'unchi amaliyotlarning ijtimoiy-psixologik ta'siri keng va keng qamrovlidir. Ishonchni pasaytiradi, axloqsiz xatti-harakatlarni normallashtiradi, tengsizlikni abadiylashtiradi, iqtisodiy o'sishga to'sqinlik qiladi, axloqiy qadriyatlarga putur yetkazadi. Korrupsiyaga barham berish kollektiv sa'y-harakatlarni, shu jumladan, shaffof boshqaruv, mustahkam huquqiy shart-sharoitlarni, etakchi yetakchilikka qattiq e'tibor qaratishni talab etadi. Jamiyatlar korrupsiyaga qarshi kurashish orqali ishonchni shakllantiradi, tenglikni ta'minlaydi, barcha uchun sog'lom ijtimoiy-psixologik salohiyatni tarbiyalashi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O.Parpiyeva, A.Ostonaqulov //Psychology of patients with oncological diseases// International Scientific Journal ISJ Theoretical & Applied Science 06 (74) 2019. Philadelphia, USA. 642-645 page.
2. Parpieva Odinakhon Rakhmanovna, Ostonaqulov Alijon Dadajon Ugli, //Modern Scientific Research In Oncological Diseases //The American Journal of Medical Sciences and Pharmaceutical Research, 3(03), (2021).117-121page
3. Parpieva Odinakhon Rakhmanovna, Ostonaqulov Alijon Dadajon Ugli, //Mental-emotional Disorders in Patients with Oncological Disiases// EPRA International Journal of Multidisciplinary Research (IJMR). Volume: 7/ Issue: 4/ April 2021. 232-235 page.
4. O.Parpiyeva, A.Ostonaqulov //Drugs to treat the psychological state of the patients and their methods// Международном научно-практическом журнале "Экономика и социум" Электронное научно-практическое издание. Выпуск №1 (56) – 2019. 93-97 стр
5. O.R.Parpiyeva, Ostonaqulov A.D //SCHIZOPHRENIA DISEASE// Международный научно-практический журнал "Теория и практика современной науки" Выпуск №6 (48) – 2019. 18-21 стр

6. O.R.Parpiyeva, Ostanakulov A.D //Thoughts that do not go away from the brain// Международный научно-практический журнал “Мировая наука” Международное научное издание. Выпуск № 6 (27) – 2019. 9-12 стр
7. Parpiyeva O.R. Ostanakulov A.D. // HEALTH THEORY// Международный научно-практический журнал “Форум молодых ученых” Вып №6 (34) 2019. 26-29 стр
8. 26-29 стр
9. Ostanakulov A.D The history and role of Islam and psychology in the education system in Central Asia. ResearchJet Journal of Analysis and Inventions <https://RESERCHJET.ACADEMIASCIENCE.ORG> ISSN: 2776-0960 Impact Factor: 7.655 V O L U M E 2, I S S U E 4, A P R I L - 2 0 2 1
10. Soliev F. S., Muminov D. To determine individual specificity and hidden potential of the personality according to external signs of behavior //ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal. – 2021. – Т. 11. – №. 5. – С. 1258-1265.
11. Soliev, F. S., and D. Muminov. "To determine individual specificity and hidden potential of the personality according to external signs of behavior." ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal 11.5 (2021): 1258-1265.
12. Soliev, F. S., & Muminov, D. (2021). To determine individual specificity and hidden potential of the personality according to external signs of behavior. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(5), 1258-1265
13. Soliev, F. S., & Muminov, D. (2021). To determine individual specificity and hidden potential of the personality according to external signs of behavior. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(5), 1258-1265.
14. Муминов Д. ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА И СОЦИАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ //Uzbek Scholar Journal. – 2022. – Т. 4. – С. 60-62.
15. Муминов, Даврон. "ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА И СОЦИАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ." Uzbek Scholar Journal 4 (2022): 60-62.
16. Муминов, Д. (2022). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА И СОЦИАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ. Uzbek Scholar Journal, 4, 60-62.
17. Usmonov, S. A. (2020). OPPORTUNITIES WITH WORKING ABILITY CHILDREN IN EDUCATION. In Психологическое здоровье населения как важный фактор обеспечения процветания общества (pp. 298-300).

18. Usmonov, S. A. (2020). PROBLEMS AND SOLUTIONS WITH WORKING ABILITY CHILDREN. In Психологическое здоровье населения как важный фактор обеспечения процветания общества (pp. 177-179).
19. Usmonov, S. A., & Xoldaraliyeva, A. A. Q. (2021). TALABA YOSHLARNI TOLERANTLIK RUHIDA TARBIYALASHNING PSIXOLOGIK TAMOILLARI. Academic research in educational sciences, 2(5), 73-77.
20. Усмонов, Ш. А., Закирова, М. С., & Нуриддинов, Р. С. Ў. (2021). ИЛК ЎСПИРИНЛИК ДАВРИДА АҚЛИЙ ҚОБИЛИЯТЛАРНИНГ ЭМПИРИК ТАҲЛИЛИ. Современное образование (Узбекистан), (9 (106)), 12-16.
21. Axmadjonovich, U. S. (2022). EMPIRICAL ANALYSIS OF THE IMPACT OF SOCIOPSYCHOLOGICAL FACTORS ON MASTERY INDICATORS IN STUDENTS.
22. Usmanov, S., & Absalomov, E. U. (2020). IMPROVEMENT OF TOLERANT CULTURE IN THE FAMILY. Theoretical & Applied Science, (1), 674-676.
23. Maftuna, U., & Nishanov, M. (2021). The use of multimedia in the teaching of analytical chemistry in higher education. INTERNATIONAL JOURNAL OF DISCOURSE ON INNOVATION, INTEGRATION AND EDUCATION, 2(1), 276-279.
24. Davlatjonqizi, U.M. (2021). Possibilities of using digital educational technologies in teaching analytical chemistry. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(5), 537-540.
25. Abdulazizova, X.M., & Usmonova, M.D. (2020). PSYCHOLOGICAL HEALTH IN CHOICE OF PROFESSION. In Психологическое здоровье населения как важный фактор обеспечения процветания общества (pp. 234-236). Innovative Academy Research Support Center UIF = 8.2 | SJIF = 6.051 www.in-academy.uz Volume 3 Issue 6, Part 2 June 2023 ISSN 2181-2888 Page 24 EURASIAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES, PHILOSOPHY AND CULTURE
26. Usmonova, M.D., & Ibrohimova, G. A. (2020). EDUCATION OF CULTURE OF TOLERANCE IN A NATIONAL CHARACTER. In Психологическое здоровье населения как важный фактор обеспечения процветания общества (pp. 174-176).
27. Usmonova, M.D., & Parpiyev, O.A. (2020). PROBLEM OF PSYCHOLOGICAL HEALTH IN EDUCATION. In Психологическое здоровье населения как важный фактор обеспечения процветания общества (pp. 287-289).
28. Usmonova, M.D., & Vozorova, Z.Z. (2020). THE ROLE OF INTERPERSONAL COMMUNICATION OF FORMATION IN HEALTHY PSYCHOLOGICAL ATMOSPHERE AMONG PRESCHOOL CHILDREN. In Психологическое здоровье населения как важный фактор обеспечения процветания общества (pp. 131-133).

